

циганите, са оставили следи в историческата памет на българите, които не са изтрети напълно и в наше време.

По-конкретно, и сега сред някои българи циганите се квалифицират като несериозни хора, като чужди на стремежа за полезни и благородни дела и начинания, като лица, способни за шепа пари да се ангажират с нечисти и дори с престъпни дела, - тоест, като личности без чест и съвест. В същото време в процеса на общуването си с тези българи те усещат влиянието на този "портрет", изпитват някакво историческо неудобство и даже срам от извършеното от техни предци. И те невинаги могат да обяснят и убедят (най-вече поради слабата си историческа и обща култура и информираност), че затова те нямат вина, не са длъжни да поемат отговорности. Неразбрани и особено пък отблъсквани от едни или други групи българи, циганите странят от българите, затварят се в себе си, държат се в положение "нащрек".

За съжаление, българите, които не познават душевността на циганите и съпровождащите я колизии в третирания тук аспект, нерядко си формират превратна представа за мотивите и смисъла на подобни поведенчески реакции. Въобразяват си понякога, че циганите се държат предизвикателно, че те не оценяват антибългарската природа на позициите и делата на провинените им деди и прадеди, че не желаят да осмислят в духа на исторически реализиралото се и поуките от него какво се изисква от тях в условията на нашето съвремие. Такива българи считат, че циганите се изявяват като особени - "неисторични" - хора, като хора, които странят от "съда" на историята и други такива.

Наистина, в мотивацията на циганите да не се обръщат към страниците от книгата на миналото съществува един особен момент. Но той не е проява на историческа безотговорност, а своеобразен продукт на безпомощност да обяснят причините за простъпките на техните деди и прадеди. В случая бягството от миналото не е толкова проява на отсъствие на срам и съвест за исторически стореното, колкото слабост да се обяснят конкретните причини и прояви в контекста на цялостния исторически път на циганите, изтъкан от насилия над самите тях, от експлоатация на отделни техни представители за цели и действия, които дискредитират впоследст-